

С(100р)2 КЗР.1167
к 38

НИПКЕЛАНЫ ХАМИТ

**КЁК
КЪАНАТЛЫ**

КИПКЕЛАНЫ ХАМИТ

Кёк къанатлы

НАЗМУЛА

**СТАВРОПОЛЬ КИТАБ БАСМА КЪАРАЧАЙ-ЧЕРКЕС БЕЛЮМ
ЧЕРКЕССК — 1971**

Сени төрюнг—меннге ёрюм,
Ташлы, тайгъакълы.
Чыгъар анга кюрөш бла
Темир тагъайлы.

Чыгъар анга сезим бла
Эсли, намыслы.
Чыкъса чыгъар, ичин ура,
Керти насыблы.

Джулдуз мийик, анга джетдик,
Сен а узакъда.
Джылтырайса, кюн таякъча,
Тюз муратымда!

НАСЫБ ДЖИЛТИН ЧАКЪЫРАДЫ

Экибиз да чыкъдыкъ джашау джолуна.
Сен сайладынг тигин туююл, туб-тюзюн,
Джауум кече, таймаз ючюн къолума
Таякъ алыб, къыйын джолгъа мен тюшдюм.

Барсам да мен, санларымы тер басыб,
Бек къыйналыб аусам да ауушладан,
Атлайма тюз, джюрек суююб, талпыб,
Джилтинчикге мийик къая башлада.

Муратынгы айталмайса ачыкълаб,
Сен джолунгда излемейсе магъана.
Джашауунга къарачы бир туракълаб,
Боллукъ эсе андан эмен багъана.

Менде умут — джилтинчикге джетергед,
Къыйналсам да, чакъырады насыбым,
Аны юрюб уллу шынкъарт этергед,
Сеннге тюз джол кёргюзтюрча джарыгъы.

САГЪЫШ

Сагъышлыды нызы чегет,
Сагъыш этеме анга.
Алай а ол джууаб бермей,
Сагъыш береди манга.

Ким биледи, Бийнегерни
Таный болур бу чегет.
Къарча мында тереклени
Кесген болур юй ишлерге,
Чына бла ёлчелеб.

Ким биледи, Багъыр бла
Къалай улу биргелей,
Бу чегетде сагъыш бла
Баргъанларыи, тигелей.

Ким биледи, мында джигит
Халкъы ючюн кюрешде,
Ёлген болур, джау къолундан
Ычхынган окъ — джюрекде.

Бу чегетден болур дейме
Учкуланда багъана.

Сатлыкълагъа сюд этилсе,
Халкъ джыйылгъанд ма анга,

Не эсе да, бек теренди
Бу чегетии сагъышы:
Аманлыкъгъа налат берген,
Игиликге — алгъышы.

КЕК КЪАНАТЛЫ

(Къаракетланы Иссагъа).

Кёб макъамлы
Кёк къанатлы
Тыялмайын
Кесин кёкде,
Кёзюу джетиб
Ёлюмюне,
Тийди келиб
Къара джерге.
Къара джерге
Тамды къаны,
Аз болса да
Къызыл къаны,
Аз болса да —
Джырчы къаны
Къара джерге
Сингди аны.
Джер джылынды,
Джумушады,
Къан орнуна
Гокка чыгъыб,

Къанатлыны
Джырларыны
Къууанчына
Ол ушады.
Къушну суюген,
Джыр излеген,
Биреулен а,
Табыб аны,
Къанатлыны
Къанатындан
Тюгюн алыб,
Назму джазды.
Назму бла
Берди налат
Къанатлыны
Елтюргеннге,
Назму бла
Берди налат
Мамырлыкъгъа
Окъ ийгеннге.
Ол джырчыны
Джыры джашайд
Мамырлыкъны
Суюгенпеде,

Ол джырчыны
Джыры джашайд
Узакълада,
Мийикледе.

Ол къаламын
Бизге кьойгъанд,
От салыргъа
Зулмулукъгъа,
Биз да аны
Узатырбыз
Хорлам бла
Туудукълагъа.

МУРАТ

Акъ къайыкъны акъ къанатын
Джел кериб кенгге,
Къайры эсе да сюрюб барад
Кёксюл тенгизде.

Къайры эсе да алыб барад
Ол джюрегими,
Къачан элтир акъ къайыкъчыкъ,
Мени кесими!

ТАУЛУ КЪЫЗНЫ АЛЛЫНДА

(Скульптураны автору

Кърымшаухалланы Хамзатха).

Бир артыкъ сёз айтама деб тартына,
Таулу сыйынг, адетинг да биргенге,
Сюелесе юч джол айырылгъанда,
Къонакъбайлыкъ эте бизге келгеннге.

Субай санлы, къутас чачлы таулу къыз,
Окъа бёркюнг джарашады башынга.
Кямар бла туюменг да—илкер джулдуз,
Ариулугъунг нюр салады сахаргъа.

Имбашынга тёгюлген джаулугъунгу
Салкъын аяз къанатларын ойнатад,
Юсюндеги тикгеи чепкен таулары
Айланч джоллу оюуларын сайлагъанд.

Тёгерекден санга суююб, илешиб,
Къарайдыла джити башлы тауларынг,
Кёчгендиле Тебердиге, Къобаннга,
Къонгурауча зынгырдай, макъамларынг.

Хар кьайдан да келген уллу кьонакьла
Сый берелле Минги Тауну кьызына,
Джуртларына саугъа этиб, хар бири
Суратынгы алыб кетед ызына.

Бир артыкъ сёз айтама деб тартына,
Таулу сыйынг, адетинг да кёрюне,
Турлукьса сен кьолуигдагьы гоппандан
Намыс, сый да юлешгенлей тёлюге.

* * *

Сабийчигин
Арбачыкыгъа олтуруб,
Джюрегинде
Къууанч толуб ананы,
Юйю бла юй
Ишин да унутуб,
Кетиб барад
Орамында шахарны.
Келир къачха
Къууанч бла джыйылыб,
Рахатлыкъда
Къошулурча оюннга,
Нёгер болсун,
Кёгюрчюн деб, узатад
Оюнчакъны
Сабийчикни къолуна.

Зырма битген алма терек,
Кёлтюралмай бутакъларын,
Ашау берген сыйлы джерге
Ийиледи ол акъыртын:

Бир битимсиз терекчик а,
Башын тутуб кёк хауагъа,
Бюсюреусюз ёсюб барад,
Хайыр бермей, къошакълана.

Ашаулары бирге эсе,
Нек джашайла ала былай:
Бири кёгет бере эсе,
Бири кюнде чачын тарай!...

Д Ж Ы Л Л А

(Батчаланы Муссагъа).

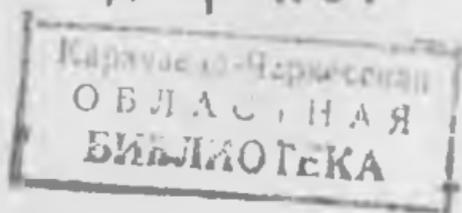
Турна тизгин баргъан кибик
Джай джылыуну ызын сюрюб,
Джылла, джылла, сейир джылла,
Ётюб барадыла джылла.
Джаш башынгы къашха эте,
Бет нюрюнгю башха эте,
Бир кёлтюре, бир тюшюре,
Ахсындыра эм кюлдюре,
Кетиб барадыла джылла,
Сюйсенг ёкюн, сюйсенг джырла,
Хар кюн сайын бир иш башлай,
Джюрек къалыр ючюн джашлай,
Джылла, джылла, сейир джылла,
Ётселе да, шохум, джырла.

* * *

Дангыл джолда тарыгдады,
Кыйынд — деб биреу анга!
Биреу ташха абынса да,
Элтед мураты алгъа.

Биреу кесин да элтеди,
Сени да элте биргесине,
Кеси арыб джыгылса да,
Сени чакырады тикге.

к 2 р. 1167

* * *

Къалай сейирди джашауунг, джанкъоз, сени,
Кече кюн да март сууукъда къалтырагъан,
Аз болса да, бош иймеинь кюнлеринги,
Ышаргъанлай, къар тюбюнден чыгъыб тургъан.

Мэннге да бер ышарыудан бир кесекчик,
Сүүүкълагъа бойсунмайын туруп кибик.
Сен кетгенча, табигъатха кюн тийдириб,
Мен этгенден халкъгъа джылыу уруп кибик.

Д Е Р Т

Джыламукъну тузу къатыб джюрекде,
Олтурады кюн турушда сагъышлы.
Махоркадан чыгъыб баргъан тютюнде
Кёреди ол айланчларын Сивашны.

Кёреди ол къазауатны тютюнюн
Махоркадан чыгъыб баргъан тютюнде.
Сагъышлары тюрлендириб тюрсююн,
Ачы таууш айланады тилинде.

Бир ачылыб, бир къысылыб джумдурукъ,
Эски дертни эзедиле бармакъла.
Сагъыш этиб турмаз эди олтуруб,
Аякъ болуб къалалсала таякъла,

* * *

Кесинг биле,
Къызыл гюлге
Сюйме тиерге.
Ол чагъады, —
Къызарады
Къан тамгъан джерде.

Ильич аны
Билиб такъгъанд
Кёкюрегине.
Шаумян аны
Кетгенд алыб
Къумлу тюзлеге.

Къызыл гюлге,
Кесинг биле,
Сюйме тиерге.
Кюрешледе
Къан тёкгеннге,
Олду эскертме.

ДЖАНГЫЗ КЪАБЫР

Калугада,
Ока сууну бойнунда,
Джангыз къабыр
Кетмейд мени эсимден.

Россияны
Теренинде, къойнунда,
Аналаны
Кёз сууларын келтирген.

Къыйыры да
Душман окъ бла тешилиб
Темир бёркю —
Сынташы да къатында,

Тюрлю тюрлю
Венокладан эшилиб,
Джюрек саугъа
Берилгенди халкъындан.

Акъ къайынчыкъ
Ёрге туруб юсюне,

Хар кѳуру да
Сакѳлауулча сѳелед,

Мени ючюн
Бергенсе джан дегенча,
Кѳулач кериб,
Ол кѳабыргѳа ийилед.

КЕК ДУНИЯ

Джер джашил, кек да кек,
Джай хауа да кек.
Кюн кезю ышарад —
Кирпиги джибек.

Кек суула, шоркъала
Джагъаларында,
Кек мынчакъ чачалла
Кексюл ташлагъа.

Мамукъдан джумушакъ
Салкъын аязы
Сыртланы сылайды
Кек къол аязы.

Кек джолла, айланчла,
Оюула кибик,
Кек бузлу таулагъа
Баралла кириб.

Чыпчыкъла—джырчыла
Мэкъамларында,
Кек джырны джырлайла
Кек дуниягъа.

МОРХ АУУШДА

Джыламугъу бузлагъанча бетинде,
Бузлагъанды шоркъа мийик къаяда.
Къайгъы сѣзге тюшген кибик, энишге
Морх ауушха къоннгандыла булутла.

Тѣппесинден кюрт юзюлюб джитини,
Кесин ура тереклеге, ташлагъа,
Лахор эте, букъу эте, джекире,
Къуюлады тубсюз терен чатлагъа.

Сыртны ёрге ёсгендиле терекле,
Атакагъа баргъан кибик солдатла.
Бир къаууму джан бергенча, алайда.
Бир къаууму, джерге джатыб, сюркеле,

Барама мен тереклеге къошулуб,
Къошулгъанча аскерине ауушну,
Санларыма сууукъ къатыш тер уруб,
«Алгъа!» — дерге ачылады ауузум.

Эмен терек джангыз бутагъы бла
Бутагъында джангыз чапрагъына

Муккур болуб, ахыр сёзюн джазгъанча,
Ушайды ол джараланган солдатха.

Шагъатлыкъгъа мында болгъан хорламгъа,
«Эдельвейс» бузлагъанды мийикде.
Агъармайды, кызарады къар мында,
Къызаргъанча кызыл байракъ, джел эте.

* * *

Джашау белин джерге буюкген бир ана,
Афишаны кьолу бла кьргюзте:

— Джашым, бир айт, уруш эсе бу кино,
Не заманда болур эди келирге? —

Деб сорду да, мыдах кьарады меннге.
— Огъай, анам, уруш тюлдю,—дедим мен,—
Ёнге, махтаб чыгъадыла киргенле,
Игиди деб, Райкинни юсюнден.

— Бар, джашым, бар, кеч этесе кесинге,
Кинолагъа кьарар заманынгд сени,
Джети джашым кетген эди аскерге,
Бутсуз болуб, кьайтыб келгенди бири.

Кьалгъанладан джокъду мени хапарым,
Асыры бек термилгенден алагъа,
Джашчыкъланы бирин кьрсем деб анда,
Уруш кино болса, кьарайма барыб,

Ушамасын анга джашауунг, ёнге
Бирибиз а былай сеннге ушаед.
Джетген джерде чам эте да, кюлдюре,
Тенглерин да махтагъанлай джашаед.

Хоншу кызычык суйген эди да аны,
Хаман кыагыт джазыучанед аскерге.
Болмаса да артда джууаб алгыаны,
Аны сакълаб, чыкымай кыалгыанды эрге.

Барысы да бирден джетген эдиле,
Барысы да, тал чыбыкыча, субайла.
Насыблыса дей эдиле элчиле —
Энди меннге сукъланмайдыла ала...

Алты бала — алты джара джюрекде,
Замансызлай кыартлык джетгенд анагъа.
Бёлюналсам ол кюн алты кесекге,
Алты бала болур эдим мен анга!

Алты бала—алты джара джюрекде,
Ана кюед, болад уруш кёмюрю.
Энди анга насыб, кыуанч да кыайда,
Ахсынганлай ашырлыкыды ёмюрюн!

Алты бала — алты джара джюрекде,
Ана кетди, таягына таяна.
Андан бери кыара чепкени бла
Кёз аллымда барыб турады ана!

* * *

Джазгы кече джулдузлу.
Шыбырдайла терекле,
Къычырады гугурукку,
Кет дегенча кечеге.

Симсирейле джитиле,
Тау къуш къоннганд уягъа.
Джаяу джолну джѣбелей,
Тюлкю чыкъгъанды уугъа.

Айгъа тиреб мюйюзюн,
Джугъутур сакъды къаяда,
Сакълайды ол юйюрюн —
Сау чыкъсын джарыкъ тангнга!

Гокка хансла буюгъуб,
Джыйгъандыла этеклерин,
Кѣкден кюмюш къуюлуб,
Джасагъанды юслерин.

Анасыны къойнунда
Сабий джукълайд рахат,

Акъ къолчугъу эмчекде,
Эринлери ышарад.

Ай—кечени насыбы.
Джылтырайды джетегей,
Къарамасын аман кёз
Быллай сейир кечеге!

* * *

Гюлле кибик чепкенлеге,
Шо, бир къара!
Тиширыула, ушайсыз сиз
Джулдузлагъа.

Сиз болмайын, кюн да
Джарыкъ болмаз эди,
Сизсиз, ай да алай сейир
Толмаз эди.

Сиз болмайын,
Насыб, къууанч да аз эди.
Сиз болмайын,
Есенин да болмаз эди.

ТЕНГЛЕРИМЕ

Аналадан сабий туююл,
Къартлай туугъан болур эдик.
Къартла этер сагъышлайы,
Сабийликден башлаб этдик.

Ашыкъ ойнар заманлада
Масакъ джыйдыкъ, сууукъ джатдыкъ.
Татлы ашар заманлада
Джизги бла ачы къабдыкъ.

Энди уа биз къууанабыз
Будай башны кюннге тутуб,
Унутуб а къоялмайбыз
Къазауатны ачлыкъ джутун.

Ю Р И Й

Хоншум, тенгим, джууугум да джыйылыб,
— Суюмчю бер, суюмчю!—дей бир-биринс.
Джюреклеге кьууанч болмай сыйыныб,
Джайылгъанды ол бютеулей элиме.

Джаш табханды бюгюн бизни Кёгала,
Джангы адам кёзюн ачханд джашаугъа.
Ашхы тилек тилейдиле адамла —
Джигитлиги ушасын деб тау кьушха.

Сагъыш этсенг, нечик сейирди джашау,
Кьууанч бла бушуу болуб эгизле,
Игиликни аллын сакълаб тургъанлай,
Экиси да бирден кириб келирле.

— Тынгылагъыз, тынгылагъыз!—деди да
Радио, Чайковскийни бёлюб,
Гагаринни ауушханын берди да,
Ол тохтады, эл кьууанчын ёлтюрюб.

Суу кьуйгъанча, симсирейди джамагъат,
Кьууанч бла бушуу кьатышыб бирге.

Уллу адамны джер кесине сыйыргъанд,
Гитчечик да джаратылгъанды джерге.

Атасындан, анасындан, бизден да
Юрийни джер сюе болур эди бек,
Джулдузлагъа джол ачаргъа ийсек да,
Джер ызына туруучан эди излеб.

Сууагъашча джерге бюгюлюб бели,
Туудугъун да къаты къысыб къойнуна,
Бушуу басхан халкъдан эркинлик тилей,
«Юрий», — деди къарт, сабийни атына.

КЪЫШХЫ КЕЧЕ

Ай—къайыкъ,
Кёк—тенгиз,
Джулдуз — чокъуракъ.
Буз — кюзгю.
Тюбюнде
Кёк суу шоркъулдайд.
Терекле,
Кёлекле
Кийиб къыраудан,
Кюмюшча джылтырай,
Туралла саудан.
Джитиле,
Мийикге
Тутуб башларын,
Шималны
Аязы
Сылайд ташларын.
Ай — къайыкъ,
Кёк — тенгиз,
Сен да къатымда.
Ай туююл,
Кюн тийиб тургъанчад манга.

ЭСКИ ДЗОТ

Ётген урушну оту,
Кетмез кибик эседди.
Эрнинде уа дзотну
Энди гюл да ёседди.

Дзот эски болса да,
Къоркъаракъма мен гюлге...
Алай, энди от чыгъыб,
Къошалмаз аны кюлге.

* * *

Сау кялыгъыз —
Деген кибик, турнала,
Таууш эте,
Барадыла тизилиб.
Джуртларыкдан
Айырылгъанларына,
Мыдах болуб,
Сагъыш эте, инджилиб.

Ашхы джолгъа! —
Дейме мен да алагъа,
Ашхы джолгъа,
Энтда кяйтырсыз бери,
Боран эте,
Къар джауса да таулада,
Къоркъутмайды,
Чыныкъдырады мени.

ЕСЕНИННГЕ

Кюн бергенди айгъа кече эркинлигин.
Ай мыдахды, кюнча тюйюлдю джарыкъ,
Джылтырата акъ къайынны белчигни,
Кёксюл кёкню кетиб барады, арыб.

Къара будай башын чайкъайд сагъышлы,
Чыкъ тамчыла джылтырайла юсюнде.
Макъа таууш кючлесе да кечени,
Оздурурча кёрюнмейди бёдене.

Салам башлы юйден чыгъыб къарт ана,
Есенинни сакълагъанча анасы,
Эски чепкен джыйрыкъ бетге джараша,
Сакълай болур джандан суюген баласын.

Джылкъы отлайд, кишнейдиле тайчыкъла,
Кючюклерин ауузу бла ташый,
Кюрешеди Сергей джазгъан къанчыкъ да,
Заман табыб, ашаялмайын ашын.

Джашауундан кёлю къалгъанча болуб,
Къолунда да анасына письмосу,
Кетиб барад Есенин джаяу джолну —
Россияны мыдах кёллю назмусу.

«С О Ю З — 3»

Гитче элчик тар ёзенде,
Чегетлени ичинде,
Орналгъанды эртделеде
«Джагъанас» деб кесине.

Джашайдыла тар ёзенде,
Чегетлени ичинде,
Бир къоллары урлукъ ата,
Бир къоллары чёгючде.

Оджакъладан чыкъгъан тютюн
Къалкъыйд элни башында.
Не эсе да биз билмеген,
Биз этмеген сагъышда.

Джер бурулад, джер бурулад,
Джер бурады элчикни,
Белляу айта, тебретгенча,
Таулу ана бешикни.

Джер бурулад. Эл тынгылайд
Ауазына «Союзну».
Ай, машалла, махтау санга
Къралымы джулдузу!

* * *

Ай чыкыгъанды тау артындан, ышара,
Джитилеге төге кюмюш джарыгъын.
Кёлеккеча субай терек орамда
Джулдузлагъа узатханды бутагъын.

Автобусла кетгендиле къалкъыугъа,
Тамблагъа хазырдыла джоллары.
Нарт къаяла этедиле сагъышла,
Ким биледи, не зат къыйнайд аланы.

Тёгерек шош, кесим джангыз орамда,
Тизгинлени тилим кескин чыгъарад,
Ашхы тангнга дейме, тынчайгъанлагъа,
Ашхы тангнга, джюрек суюген табигъат!

«КЪОНАКЪ АТХАН КЪАЯ»

Къартла айтхан хапарлагъа кёре, сениге
Бир басханчы къонакъ ёрлерге базыннганды,
Алай а ол джетмегенди нюзюрюне —
Сууукъ джелинг аны уруб агъызгъанды.
Не боллугъед кюннге джууукъ бир ёрлесе,
Къучагъын да кёк хауада кеннге керсе!
Не боллугъед ёрлемеге къойсанг аны,
Кесинге да «къонакъ суйген» ат аталса,
«Менден мийик болады» — деб тургъан зарлыкъ
Ма ол кюнде дуниядан къораб къалса!..

* * *

Келчи, келчи, тюбешейик
Эртденликде.
Джитиледен кюн ышарсын
Экибизге.

Ийых кюннге суймекликни
Кюню дейик,
Кюн таякъдан тазалыкъгъа
Юрнейик.

Джюрек кылы джарыкъ джырын
Сокъсун бизге.
Сагъыш этчи, эртден къууанч
Биргебизге.

Суймегеннге ачыу эте,
Тюбешейик,
Суйгенлеге насыб хапар
Юлешейик.

Бугъунмайыкъ, керек тюлдю
Бизге кече,
Келчи, келчи, тюбешейик
Эртденликде.

НАСЫБЛЫ БОЛ

Сабийликден эсимдеди
Сары-чубур чепкенчигинг,
Джангур суудан, кюн иссиден
Зыбыр болуб инчиклеринг.

Бойнунгдагы ючкюл дууа,
Кёкюрекчигинге тие,
Дугъум кёзчюклени ууа,
Келичюнг да бизни юйге.

Къара чачынг кюнде кюйюб,
Эшмечигинг болуб сары,
Бири-бирибизни сюрюб,
Тохтаучубуз бизни арыб...

Бир-бирледе ананг сеннге
Урушаед: «Масхара» деб —
Къыз сабийге джарамайды
Джашла бла ойнаргъа — деб.

Заман ётдю. Биз да джетдик,
Джарыкъ джулдуз—сен элимде.
Ах, алгъаракъ болса эди
Бу суймеклик джюрегимде.

Мен ойнаб да къачмаз эдим,
Кетмез эдим сенден кеннге,
Хоншу болуб джашасакъ да,
Джеталмайма энди сеннге.

Кенгден салам бересе да,
Озаса сен тартынаракъ,
Кёз туурамдан ташайгъынчы
Турама, ызынгдан къараб.

Сен башханы джаратханса,
Джюрегинги бериб анга.
Къыйналсам да, амалым джокъ:
— Насыблы бол! — дейме, санга.

* * *

Бир шахардан
Бир шахаргъа сёз ийерге,
Лагъымдыла телефонла
Джюзге-мингнге.

Мен не лагъым табар эдим,
Къызчыкъ, сеннге —
Джюрегимден джюрегинге
Сёлеширге.

* * *

Биз бир-бирде биле туруб,
Джюрек джолун:
«Сен амалсыз мени суй!» — деб,
Джабышабыз.
Кесибизге келген болса,
Суйюб толу:
«Джюрек сени излемейд», — деб
Ашырабыз.

* * *

Сюе эсенг
Мени тюзю,
Хапар айтыр
Эки кёзюнг.
Артыкъ болмаз
Сени сёзюнг,
Ёмюрлюкге
Джетер тёзюм.

«АЛТАЙГЪЫР»

(Лөгенда)

Эртделеден келген хапаргъа кёре,
Эки джюрек суюгендипе бир-бирин.
Джашны ююю джарлы джашауун кёргенд —
Къызныкъы да — байлыкъгъа батыб терен.

Суюмеклик а, бай, джарлы деб къарамай,
Тийученди джюреклени къылына.
Эртденликде сыбызгъысын сокъгъанлай,
Къыз бёленгенд ма ол джашны джырына.

Бай киши уа къызын бермейин джашха,
Джюреклени бир-бирине термилтиб,
Кёб кюнлени джибергенди арадан,
Заманыны джоругъуна терилиб.

Байгъа бир кюн келгендиле келечиле,
Къызны тилей башха джашха бир эден.
Къыз аланы айтханларын эштгенлей,
Секиргенди эшикке терезеден.

Келечиле джегиб келген фаетоннга
Чынгаб миниб, бошлагъанды атланы.
Тер урдуруб алты кыргъай айгыргъа,
Бир мал кошда табханды джарлы джашны.

Саурундан къара терни бардырыб,
Айгырланы бургъандыла айрыгъа.
Элден чыкыгъан кыуугъун да, тамам арыб,
Джетелмейин, кыайтыб кетгенд ызына.

Сюймекликни кыанатлары болуша,
Алты айгыр чыкыгъандыла айрыгъа.
Сюйгенле да, бир-бирине ышара,
«Алты айгыр» атагъандыла анга.

* * *

Алдаулукъса, баппахан, алдаулукъса сен,
Сюйгениме мен сени саугъагъа бермем.
Аяз къакъса, тѣзмейин къаласа агъыб,
Сюймекликни кетерге боллукъса алыб

* * *

«Тёппенг экид, эки юйлю боллукса», —
Дей эдиле меннге сабийлигимде.
Сени табсам, мен насыбдан толлукъма,
Сенден башха керек туйюлдю меннге.

* * *

Сабырса сен, ышармайса бошуна,
Хар неге да кетиб турады эсинг,
Бир кѡаумла джарата да болмазла,
Анѡылайма, сеничама да кесим.

* * *

Кюн кырдыкны тартхан кибик кесине,
Сюймеклик да тартад мени, ёсдюре.
Джашауунгда сие, сыйлай билмесенг, —
Джашау этдим деб, келмесин кёлюнге.

* * *

Ёсе эсе гюл къабырда, аллеиде да,
Ол аланы сыйы ючюн ёседи,
Тёре эсе ол аманнга, игиге да,
Аман адам болмаз ючюн төреди.

* * *

Ол джашауда болмай кылыр джокъ алап.
Кюнле бла кыра кюн да келеди.
Ёнге джюрек ышанады, биледи —
Насыб кюнню кёб болганын амандан.

* * *

«Ёлюм соруб келмейди»,—дейле джашауда,
Ийнаныргъа болур эдим мен анга,
Адам аджал излемесе адамгъа,
Неда къаршчы кюрешмесе аджалгъа.

* * *

Джуабдан да соруу кёбдю джашауда,
Аны ючюн талпынабыз джашаргъа,
Учунабыз бир джангы зат ачаргъа,
Джууаблагъа джангы джууаб къошаргъа.

* * *

Джер ач болса, бизге да джетед ачльжь,
Джер ач болса, адамны да ашайды.
Адам улу кёрмөз ючюн кыйынлыкь,
Алгы бурун джерни багыб башлайды.

* * *

Ууакъ таула сукъланалла Минги Тауну
Кеслеринден мийик болуб тургъанына,
Алай а эс бёлмейдипе ала акы
Къашхасына кърлы боран ургъанына.

* * *

Сукъланама мен къаламгъа,
Сейир тюлмюдю къалам —
Акъ къагъытда ызын къоя,
Кеси бошалыб калгъан!!

БАШЛАРЫ

- 3 Поэзия.
- 5 Насыб джилтин чакъырады
- 6 Сагъыш
- 8 Кёк къанатлы.
- 11 Мурат.
- 12 Таулу къызны аллында.
- 14 «Сабийчигин»...
- 15 «Зырма битген алма терек...»
- 16 Джылла.
- 17 «Дангыл джолда тарыгъады»...
- 18 «Къалай сейирди джашауунг...»
- 19 Дерт.
- 20 «Кесинг биле»...
- 21 Джангыз къабыр.
- 23 Кёк дуня.
- 24 Морх ауушда.
- 26 «Джашау белин джерге бюкген»...
- 28 «Джазгъы кече джулдузлу»...
- 30 «Гюлле кибик чепкенлеге»...
- 31 Тенглериме.
- 32 Юрий.
- 34 Къышхы кече.

- 35 Эски дзот.
36 «Сау кьалыгъыз»...
37 Есенинге.
38 «Союз — 3».
39 «Ай чыкьгъанды тау артындан»...
40 «Къонакь атхан къая»...
41 «Келчи, келчи, тюбешейик»...
42 Насыблы бол.
44 «Бир шахардан»...
45 «Биз бир-бирде биле туруб»...
46 «Сюе эсенг»...
47 «Алтайгъыр».
49 «Алдауукъса, баппахан»...
50 «Тёппенг экид, эки юлю боллукъса»...
51 «Сабырса сен, ышармайса бошуна».
52 «Кюн кырдыкны тартхан кибик кесине»...
53 «Ёсе эсе гюл кьабырда»...
54 «Кюнле бла къара кюн да келеди»...
55 Ёлюм соруб келмейди»—дейдиле»...
56 «Джууабдан да соруу кёбдю»...
57 «Джер ач болса, бизге да джетед ачлыкь»...
58 «Ууакь таула сукъланалла Минги Таугъа»...
59 «Сукъланама мен кьаламгъа»...

Хамид Кипкеев

СИНЯЯ ПТИЦА

С т и х и

На карачаевском языке

64 стр. без иллюстр.

Редактор А. И. Кубанов.

Художник Б. М. Узденов.

Худредактор М. П. Бертник.

Техредактор З. Т. Агирбова.

Корректор М. Ю. Кубекова.

Сдано в набор 5-XI-1970 г.

Подписано в печать 28-I-1971 г.

Формат 84x108¹/₆₄. Физ. п. л. 1.

Усл. п. л. 1,68. Уч.-изд. л. 1,17.

Заказ № 5104. Тираж 1000 экз.

БУ 83542. Цена 12 коп.

Ставропольское книжное издательство,

Карачаево-Черкесское отделение,

г. Черкесск, ул. Ленина, 38.

Карачаево-Черкесская областная типография,

г. Черкесск, ул. Первомайская, 47.

1970 джыл Ставрополь китаб басманы
Къарачай-Черкес бѣлюмю быллай китабланы басмадан
чыгъаргъанды:

1. Эбзеланы Ханафий — «Къанаматны джуртунда» (повесть).
2. Къагъыиланы Назир
Къобанланы Махмут — «Акь бутакъчыкъ» (назмула).
3. Байчораланы Магомет—«Бурмамутда джарыкъ джудуз»... (назмула).
4. Къоримазланы Кёкиёз — «Горда бычакъ» (роман).
5. Къобанланы Ахмат—«Тюбешиу» (назмула).
6. Шаманланы Медиха—«Окъа бёрк» (сабий хапарла).
7. Хубийланы Назир — «Джерни сагъышлары» (назмула).
8. Байрамуильланы Халимат—«Чолпан» (роман).

Бу китабланы областыбызны китаб тюкенлерини
къайсы биринден да сатыб алыргъа
боллукъду.

БАГЪАЛЫ ОКЪУУЧУЛА!

**Бу китабчыккы джарашдырылганыны,
ич магъанасыны юсюден кӱлюгюзге
келгани бу тюбюнде адрес бла
билдиригизни тилейбиз:**

Черкесск шахар, Ленин орам, 38.

Бөгъасы 12 коп.

СТАВРОПОЛЬ КИТАБ БАСМА
КЪАРАЧАЙ-ЧЕРКЕС БЕЛЮМ
ЧЕРКЕССК—1971